

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

199

Vragen van het lid **Kamminga** (VVD) aan de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingshulp over *het bericht «Ook PVV-Minister Klever geeft geld aan UNRWA in Gaza maar wel minder»* (ingezonden 26 september 2024).

Antwoord van Minister **Klever** (Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking) (ontvangen 8 oktober 2024).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Ook PVV-Minister Klever geeft geld aan UNRWA in Gaza maar wel minder»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

In het NOS-artikel wordt gesteld dat u naar eigen zeggen nog steeds zorgen heeft over UNRWA, klopt dit?

Antwoord 2

Ja.

Vraag 3

Zijn de door u genoemde zorgen de reden dat het eerder gereserveerde bedrag van 3 miljoen euro naar Unicef gaat i.p.v. UNRWA?

Antwoord 3

Het kabinet heeft, net als meerdere andere landen, inderdaad zorgen over het goed kunnen borgen van de neutraliteit van UNRWA onder de huidige omstandigheden. Tegelijkertijd zien we dat aan verdere verbeteringen gewerkt wordt en wordt bovenal erkend dat de organisatie in de huidige situatie een essentiële rol vervult in het verlenen van hulp en basisvoorzieningen voor veel mensen in de regio. Het onderzoek onder leiding van de voormalige Minister van Buitenlandse Zaken van Frankrijk, Catharine Colonna, naar de neutraliteitsbeginselen van de organisatie en hoe deze beter

¹ Nos.nl. «Ook PVV-Minister Klever geeft geld aan UNRWA in Gaza maar wel minder». Via: <https://nos.nl/artikel/2538496-ook-pvv-minister-klever-geeft-geld-aan-unrwa-in-gaza-maar-wel-minder>

verzekerd kunnen worden in de complexe situatie waarin UNRWA opereert is daarom zo belangrijk. De keuze voor UNICEF is ingegeven door de wens van het kabinet om onder deze omstandigheden, waarbij nog zorgen bestaan over UNRWA en gelijktijdig de noden enorm zijn, de hulpkanalen te diversifiëren, zoals gesteld in de Kamerbrief van 25 september jl.²

Vraag 4

Welke aanvullende waarborgen heeft u ontvangen voor de onafhankelijkheid van UNRWA waardoor u nu voor volgend jaar al 19 miljoen euro in het vooruitzicht heeft gesteld?

Antwoord 4

Zoals al eerder aan uw Kamer gecommuniceerd betreft de EUR 19 miljoen de jaarlijkse reguliere bijdrage van Nederland aan UNRWA, die door het vorige kabinet tot en met 2025 is vastgelegd.

UNRWA werkt daarbij zoals alle humanitaire organisaties volgens de principes van neutraliteit, humaniteit, onpartijdigheid en onafhankelijkheid. Gezien de uiterst complexe situatie waarin UNRWA werkt heeft de organisatie bovendien additionele waarborgen in het systeem ingebouwd om toe te zien op naleving van die principes. Dit wordt ook zo gesteld in het Colonna-rapport dat onderzoek deed naar het brede neutraliteits- en integriteitsbeleid van de organisatie.

Helaas zijn zelfs met extra waarborgen misstanden niet te voorkomen. In geval van (het vermoeden van) incidenten geldt bij UNRWA het principe van *zero tolerance for inaction*. Met andere woorden: bij verdenkingen van misstanden wordt onmiddellijk actie ondernomen. Het kabinet verwacht dat ook. Mede om te voorkomen dat donoren steeds op individuele incidenten moeten reageren, is op verzoek van donoren en van de Secretaris-Generaal van de VN in het Colonna-onderzoek het bredere neutraliteitsbeleid onder de loep genomen. Alhoewel er zeker ruimte is voor verbetering en daartoe meerdere aanbevelingen worden gedaan, concludeert het onderzoek ook dat de organisatie beschikt over een «robuust raamwerk» om te acteren op neutraliteitsproblemen, en dat dit raamwerk beter is ontwikkeld dan van vergelijkbare VN-organisaties en/of ngo's. De meeste effectieve manier voor Nederland toe te blijven zien op de neutraliteit en onafhankelijkheid van UNRWA is derhalve toezien op spoedige implementatie van de aanbevelingen uit het Colonna-rapport. Hierin trekt Nederland samen op met andere donoren.

Het belang van spoedige implementatie van alle aanbevelingen uit het Colonna-rapport heb ik nogmaals benadrukt in mijn gesprek met de Commissaris-Generaal van UNRWA, dhr. Philippe Lazzarini, tijdens mijn bezoek aan de Algemene Vergadering van de VN in New York. UNRWA heeft toegezegd alle aanbevelingen over te nemen en heeft daartoe een team samengesteld dat op implementatie zal toezien. Nederland volgt de implementatie nauwgezet met andere donoren, omdat het van belang is dat de organisatie alle mogelijke stappen zet om de kans op schendingen van de neutraliteitsprincipes te minimaliseren.

Ten aanzien van het onderzoek naar betrokkenheid van individuele UNRWA-medewerkers bij de aanslagen van 7 oktober 2023 heeft het kabinet kennisgenomen van het rapport van de *Office of Internal Oversight Services* van de VN (OIOS) en de opvolging daarvan. Zoals eerder aan uw Kamer gemeld³, heeft OIOS de geanonimiseerde versie van het rapport gedeeld. Het kabinet waardeert deze stap en heeft begrip voor het behoud van bescherming van persoonsgegevens. Zoals gesteld in het OIOS-rapport kon bewijs niet onafhankelijk geverifieerd worden en kon op basis van die informatie niet met volledige zekerheid vastgesteld worden of UNRWA-medewerkers al-dan-niet betrokken waren bij de aanslagen van 7 oktober 2023. 19 medewerkers werden onderzocht waarbij 1 medewerker onschuldig bleek, in 9 gevallen bleek het bewijs onvoldoende om betrokkenheid bij de aanslagen te onderbouwen en in de 9 overige gevallen kan het bewijs, indien gevalideerd en bevestigd, mogelijk onderbouwen dat de beschuldigten betrokken waren bij de aanslagen. De medewerkers werden direct ontslagen, het

² Kamerstuk 23 432 nr. 539

³ Kamerstuk 2024Z09640

ontslag van de medewerker wiens onschuld werd bewezen is teruggedraaid. Naar de 9 medewerkers waar onvoldoende bewijs werd gevonden voor eventuele betrokkenheid bij de aanslagen, loopt nu aanvullend onderzoek door UNRWA om vast te stellen of zij de bredere neutraliteitsbeginselen zoals Hamas-lidmaatschap hebben geschonden los van de vraag of ze een rol speelden in de aanslagen. Gelet op de ernst van de beschuldigingen vindt het kabinet het ontslag op staande voet een volstrekt logische conclusie.

Vraag 5

Is er overwogen om voor de besteding van 19 miljoen euro ook diversificatie toe te passen, bijvoorbeeld door aan het Rode Kruis, dan wel een andere hulporganisatie te doneren?

Antwoord 5

Zoals in antwoord op vraag 3 gesteld is het de wens van het kabinet om onder deze omstandigheden, waarbij de noden enorm zijn en toegang niet vanzelfsprekend, de hulpkanalen zoveel mogelijk te diversifiëren. Tegelijkertijd zijn de vaste jaarlijkse bijdragen bedoeld om VN-organisaties in staat te stellen hun mandaat uit te voeren. Niet alleen speelt UNRWA een belangrijke rol bij humanitaire hulpverlening in de Gazastrook, het levert ook basisdiensten aan mensen in de hele regio. Indien UNRWA geen hulp of basisdiensten meer kan bieden aan Palestijnse vluchtelingen in de regio, waaronder de Westelijke Jordaanoever, Libanon, Jordanië en Syrië, kan dit negatieve gevolgen hebben voor de reeds zeer zorgwekkende regionale stabiliteit.

Bij eerdere verdeling van additionele bijdragen werd al rekening gehouden met diversificatie van hulporganisaties. Naast de jaarlijkse bijdrage aan UNRWA geeft Nederland in 2025 ook jaarlijkse bijdragen aan andere humanitaire organisaties die actief zijn in de Gazastrook, zoals WFP, UNICEF en het Internationale en Nationale Rode Kruis.

Vraag 6

In hoeverre is het lesmateriaal dat UNRWA levert al neutraler en vrij van antisemitisme?

Antwoord 6

Centraal staat dat UNRWA-docenten zich aan de VN-principes moeten houden en dat haatspraak en antisemitisme niet toegestaan zijn. Hier heeft UNRWA een *zero tolerance* beleid op en wordt ingegrepen als er aantijgingen zijn over de neutraliteit van onderwijsmateriaal.

De noodzaak om streng toe te zien op de naleving van de neutraliteitsprincipes in het lesmateriaal is onlangs nog besproken met de Commissaris-Generaal van UNRWA. Het belang van neutraliteit in onderwijsmateriaal komt ook terug in de aanbevelingen van het Colonna-rapport. UNRWA werkt daarbij met het lesmateriaal van de lokale autoriteiten om instroom in het reguliere onderwijssysteem van het gastland mogelijk te maken. Dit is een *best practice* in onderwijs aan vluchtelingen. Indien in het lesmateriaal passages staan die niet in lijn zijn met de VN-principes, worden UNRWA docenten geïnstrueerd dergelijke passages niet te gebruiken. Ook is UNRWA actief in gesprek met de Palestijnse Autoriteit om de lesmaterialen waar nodig aan te passen.

Daarnaast is UNRWA bezig een digitale leeromgeving op te zetten om toezicht op welk lesmateriaal gebruikt wordt te kunnen versterken. UNESCO speelt daarbij een belangrijke adviserende rol om zeker te stellen dat het onderwijsmateriaal in lijn is met VN-principes.

Vraag 7

Ziet u nog steeds risico's voor ongewenste afhankelijkheid en connecties tussen terreurorganisatie Hamas en UNRWA?

Antwoord 7

UNRWA werkt in een uiterst complexe situatie die grote uitdagingen met zich meebrengt, ook rondom naleving van de neutraliteitsbeginselen. Dit wordt ook zo gesteld in het Colonna-rapport. Datzelfde rapport geeft aan dat UNRWA meer doet op dit terrein dan vergelijkbare VN-organisaties en/of ngo's.

Zoals bekend werd op 30 september 2024 een Libanese Hamas-leider, Fateh Sherif, gedood bij een Israëlisch bombardement in Libanon. Tot maart 2024 was Sherif voor UNRWA actief in Libanon als directeur van een school en voorzitter van een UNRWA onderwijsvakbond. Direct gevolgd op aantijgingen in maart 2024 van mogelijke banden met Hamas werd hij door UNRWA op non-actief gesteld zonder behoud van salaris, conform het bovenbeschreven beleid van *zero tolerance for inaction*. Tegelijkertijd werd een onderzoek ingesteld dat, volgens UNRWA, naar alle waarschijnlijkheid zou hebben geleid tot zijn ontslag. Sherif kwam evenwel om het leven alvorens dit onderzoek kon worden afgerond.

Vraag 8

Kunt u deze vragen beantwoorden voor het commissiedebat Humanitaire Hulp op 9 oktober 2024?

Antwoord 8

Ja